

**ІНСТИТУТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ І ГЛОБАЛЬНОГО ПРОСТОРУ
НАЦІОНЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ІТГІП НАН України

від «27» грудня 2017 року

(протокол № 11, п.3)

(зміни затверджені вченою радою

ІТГІП НАН України

Від 12 червня 2023р. протокол №7)

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ ІТГІП НАН України

№ 35-с від «28» грудня 2017 року

(зміни затверджені наказом

Від 15 червня 2023о. №15-с)

ПОЛОЖЕННЯ

**про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
(систему внутрішнього забезпечення якості)
ІТГІП НАН України
третього рівня вищої освіти**

Загальні положення

Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) ІТГП НАН України (далі - Положення) є невід'ємною складовою управління якістю освіти Інституту телекомунікацій та глобального інформаційного простору НАН України.

Система управління якістю ІТГП НАН України відповідає вимогам ДСТУ ISO 9001:2015, охоплює всі процеси, пов'язані з наданням послуг у сфері освітньої та наукової діяльності, і направлена на підтримку високого рівня надання освітніх послуг.

Положення розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», наказів / листів МОН України, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area), Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти та інших нормативно-правових актів, ДСТУ ISO 9001:2015.

У цьому Положенні терміни використовуються у таких значеннях:

- освітня діяльність – діяльність ІТГП НАН України, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівні вищої освіти;
- якість вищої освіти - відповідність результатів навчання в ІТГП НАН України вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг;
- якість освітньої діяльності - рівень організації освітнього процесу в ІТГП НАН України, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття здобувачами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань;
- стандарт вищої освіти ІТГП НАН України - це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності ІТГП НАНУ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної освітньої програми;

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України система внутрішнього забезпечення якості (далі - СВЗЯ ІТГП НАН України) передбачає здійснення таких процедур і заходів (згідно із Законом України «Про вищу освіту»):

- визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої

освіти, за кожною освітньою програмою;

- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

- забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти ІТГПІ НАН України;

- інших процедур і заходів.

Відповідальними за функціонування та постійне удосконалення СВЗЯ ІТГПІ НАН України є заступник директор з наукових питань ІТГПІ НАН України, завідувач відділу підготовки наукових кадрів ІТГПІ НАНУ, завідувачі випускаючих відділів.

Відповідальні за процеси СВЗЯ та діяльність в межах процесів є підзвітними з питань забезпечення результативного функціонування та постійного удосконалення системи управління якістю директору ІТГПІ НАН України.

Принципи та процедури забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти

Забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ІТГПІ НАН України базується на таких принципах:

- орієнтація на виконання вимог та очікувань замовників послуг в сфері освітньої та наукової діяльності;

- управління ризиками;

- лідерство керівника;

- задіяність персоналу;

- процесний підхід;

- постійне удосконалення;

- обґрунтованість рішень на підставі аналізу повної й об'єктивної інформації;

- керування взаємовідносинами.

Політика інституту у сфері якості направлена на:

- організацію системи забезпечення якості;

- обізнаність та участь в удосконаленні системи всіх здобувачів вищої освіти та персоналу;

- сприяння академічній доброчесності і свободі, застереження проти академічної недоброчесності (плагіату);

- запобігання нетолерантності будь-якого типу або дискримінації щодо здобувачів вищої освіти або працівників;

- залучення зовнішніх стейкхолдерів до забезпечення якості.

Політика інституту у сфері якості передбачає широку участь усіх представників ІТГПІ НАН України та спрямована на системну консолідацію зусиль персоналу, здобувачів вищої освіти та партнерів щодо забезпечення:

- розвитку фундаментальної та прикладної науки, соціальної значущості її результатів; дієвого зв'язку з ринком праці, розвитку конкурентоспроможних освітніх програм;
- постійного удосконалення якості вищої освіти; запровадження інноваційних освітніх технологій;
- інтегрованості інформаційної платформи та прозорості управління процесами;
- високого рівня компетентностей персоналу;
- дотримання принципів доброчесності, корпоративної культури, підвищення ефективності взаємодії співробітників, соціальної захищеності працівників та здобувачів вищої освіти;
- адекватних матеріально-технічних умов провадження освітньої діяльності, наукових досліджень, творчої реалізації;
- формування гармонійно розвинутих, патріотично вихованих особистостей, професійно конкурентоспроможних фахівців.
- збереження навколишнього середовища, ресурсо- та енергозаощадження.

Для забезпечення розуміння керівники структурних підрозділів, що включені до системи управління якістю, доводять її зміст до підлеглих і, використовуючи надані повноваження та ресурси, забезпечують її реалізацію в кожному підрозділі.

Статут ІТГІП НАН України, положення (про структурні підрозділи, інші), інструкції (посадові - типові та іменні; з охорони праці, інші), методичні документи, плани за напрямками діяльності, накази, розпорядження регламентують певну діяльність ІТГІП НАН України.

Документація дає можливість декларувати наміри та погоджувати дії ІТГІП НАН України у сфері якості. Використання документації СВЗЯ сприяє досягненню задоволення вимог і очікувань стейкхолдерів; організації необхідної поінформованості персоналу; простежуваності та одержанню об'єктивних доказів підтримки та постійного поліпшення СВЗЯ; оцінці результативності СВЗЯ.

До документів зовнішнього походження належать нормативно-правові акти, які мають відношення до сфери діяльності ІТГІП НАН України; керівні документи Міністерства освіти і науки України, Національної академії наук України, які регулюють діяльність інституту; національні та галузеві стандарти України, міжнародні стандарти, директиви, норми, міждержавні стандарти.

Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм

Освітні програми знаходяться у центрі місії ІТГІП НАНУ, пов'язаної освітнім процесом, забезпечуючи відповідність його змісту запитам суспільства - аспірантів, роботодавців, держави.

Розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм ІТГІП НАН України здійснюється відповідно до Положення про розроблення та реалізацію освітньо-наукових програм

ІТГП НАН України третього рівня вищої освіти.

Набір освітніх програм формується відповідно до суспільних потреб, повинен віддзеркалювати та на випередження враховувати тенденції розвитку економіки держави, запити бізнесу у висококваліфікованих фахівцях та прагнення вступників до розвитку. Кожна з них є суттєвою складовою формування іміджу та конкурентних переваг ІТГП НАН України на ринку освітніх послуг.

Освітні програми розробляються із залученням здобувачів вищої освіти та інших стейкхолдерів; вміщують перелік дисциплін у структурно-логічній послідовності та конкретні результати навчання (компетентності).

Освітній процес та освітні програми ІТГП НАН України орієнтовані на стимулювання мотивації здобувачів вищої освіти та залучення їх до удосконалення освітнього процесу.

Процедури забезпечення якості в частині оцінювання відбуваються відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання аспірантів ІТГП НАН України, Положення про порядок атестації аспірантів та докторантів у ІТГП НАН України, і передбачають наступне:

- науково-педагогічні працівники ознайомлені з існуючими методами екзаменування та контролю знань і атестації, а також отримують підтримку для розвитку навичок у цій сфері;
- критерії та методи оцінювання, а також методи виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь;
- оцінювання дозволяє здобувачам вищої освіти продемонструвати міру, в якій було досягнуто запланованих результатів навчання.

Здобувачі вищої освіти отримують відгук, який, за необхідності, супроводжується порадами щодо освітнього процесу; підсумкова атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою ІТГП НАН України або іншого закладу вищої освіти чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора наук, здійснюється постійно діючою спеціалізованою вченою радою ІТГП НАН України або іншого закладу вищої освіти чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або наукової доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії, або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується МОН України.

Оцінювання є послідовним і чесно застосовується до всіх здобувачів та проводиться відповідно до встановлених процедур, які описані в Положенні про оцінювання результатів навчання аспірантів ІТГП НАНУ.

На виконання ст.32, п.2, пп.7 ЗУ «Про вищу освіту» в ІТГП НАН України функціонує оцінювання освітніх, наукових, інноваційних та інших досягнень учасників освітнього процесу, зокрема:

- здобувачів вищої освіти ІТГП НАН України - двічі на рік, відповідно до Положення про систему оцінювання діяльності аспірантів ІТГП НАН України;

- науково-педагогічних працівників ІТГП НАН України - щорічно, відповідно до Положення про порядок конкурсного відбору науково-педагогічних працівників Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору національної академії наук України;

- наукових працівників ІТГП НАН України - один раз на п'ять років, відповідно до Положення про атестацію наукових працівників ІТГП НАН України.

Оприлюднення результатів таких оцінювань відбувається на офіційному веб-сайті ІТГП НАН України.

Забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників

Вимоги до кадрового забезпечення освітнього процесу в ІТГП НАН України регламентовані Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти, Статутом ІТГП НАН України, Положенням про порядок конкурсного відбору науково-педагогічних працівників ІТГП НАН України.

Науково-педагогічні та наукові працівники ІТГП НАН України один раз на 5 років проходять обов'язкову атестацію наукових працівників ІТГП НАН України.

Метою підвищення кваліфікації та стажування є вдосконалення професійної підготовки науково-педагогічних і педагогічних працівників шляхом поглиблення і розширення їх професійних знань, умінь і навичок, набуття ними досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності, адаптація до міжнародних стандартів освітньої діяльності. Під час підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічні і педагогічні працівники оновлюють теоретичні і практичні знання, опановують більш сучасні методи вирішення професійних завдань, проводять авторські дослідження з використанням сучасного обладнання і технологій, опановують новітні унікальні методи, набувають досвід провадження науково-дослідної і викладацької діяльності, налагоджують нові наукові контакти.

Науковим працівникам інституту, які задіяні в науково-педагогічній діяльності надається можливість приймати участь у важливих міжнародних і вітчизняних конференціях, симпозіумах, на яких вони можуть зробити ключову доповідь чи бути модераторами дебатів тощо. Це дає можливість для поглиблення і розширення їх професійних знань.

Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи аспірантів за кожною освітньою програмою СВЗЯ гарантує, що всі ресурси, для організації освітнього процесу відповідають цілям у сфері якості, є

загальнодоступними, а аспіранти проінформовані про наявність відповідних послуг.

Для забезпечення належного рівня надання освітніх послуг, мінімальний рівень яких визначений Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти, ІТГП НАН України надає матеріальні ресурси, що сприяють навчанню аспірантів (технічно оснащені аудиторії, кабінети, бібліотека, навчальне устаткування, обладнання, комп'ютерна техніка, доступ до інтернету, спортивна інфраструктура, інші умови для навчання, проживання та харчування), підтримку наставників, наукових керівників та консультантів.

Потреби різноманітного аспірантського контингенту (заочної форми навчання, працюючі, з особливими потребами тощо), враховуються при розподілі, плануванні та наданні навчальних ресурсів і підтримки здобувачів вищої освіти.

Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою відбувається згідно з Положенням про організацію освітнього процесу аспірантів та Положенням про самостійну роботу аспірантів ІТГП НАН України.

Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом

Ефективність управління освітнім процесом забезпечується створенням єдиного інформаційного простору ІТГП НАН України.

Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікацій

Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації відбувається через оприлюднення: на офіційному сайті ІТГП НАН України, інформаційні пакети ЄКТС, освітні програми, розклад занять, а також усі складові забезпечення освітнього процесу, які підлягають опублікуванню згідно з Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про доступ до публічної інформації».

Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників ІТГП НАН України і здобувачів вищої освіти

Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників ІТГП НАН України і здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом дотримання академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти відповідно до дотримання норм Етичного кодексу вченого України, Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами освіти; оприлюднення тексту дисертаційних робіт на офіційному сайті ІТГП НАН України.

Положення розроблено:

Лебідь О.Г. Калюх Ю.І.	Заступник директора з наукової роботи Д.т.н., професор, головний науковий співробітник Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України
Стефанишин Д.В.	Д.т.н., доцент, провідний науковий співробітник Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України
Триснюк В.М.	Д.т.н., с.н.с., завідувач відділу досліджень навколишнього середовища Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України
Копійка О.В.	Д.т.н., професор, завідувач відділу прикладної інформатики Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України
Шевякіна Н.А.	К.т.н., старший науковий співробітник Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України
Анпілова Є.С.	К.т.н., с.н.с., старший науковий співробітник Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України
Кряжич О.О.	К.т.н., с.н.с., старший науковий співробітник Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України